

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

АНДРОНОВ Ігор Володимирович

УДК: 347.9513 (477)

**РІШЕННЯ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ
В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ**

Спеціальність: 12.00.03 - цивільне право і цивільний процес;
сімейне право; міжнародне приватне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2008

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Одеській національній юридичній академії Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник кандидат юридичних наук, професор,
член — кореспондент Академії правових наук України,
заслужений юрист України
ЧЕРВОНІЙ Юрій Семенович,
завідувач кафедри цивільного процесу Одеської
національної юридичної академії

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор, академік
Академії правових наук України
ЛУЦЬ Володимир Васильович,
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін
Академії муніципального управління Міносвіти
України

кандидат юридичних наук, доцент
ДРІШЛЮК Андрій Ігорович,
суддя Малиновського районного суду м. Одеси

Захист відбудеться 14 квітня 2008 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.086.03 Одеської національної юридичної академії за адресою: 65009, м. Одеса, Фонтанська дорога, 23.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Одеської національної юридичної академії за адресою: м. Одеса, вул. Піонерська, 2

Автореферат розісланий 12 березня 2008 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

П.П. Музиченко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Інститут рішення суду вважається одним із центральних в структурі науки цивільного процесуального права України, оскільки саме рішення суду являє собою підсумок судового розгляду конкретної справи і забезпечує реалізацію судової влади в процесі цивільного судочинства.

Чинний Цивільний процесуальний кодекс України, а також інші джерела цивільного процесуального законодавства України містять у собі низку новел, які стосуються у тому числі й інституту рішення суду, зокрема рішення суду першої інстанції. Це стало результатом спроби законодавця, зберігши ті процесуальні форми, що виправдали себе на практиці, які не суперечать Конституції України та чинному законодавству, прийнятому останніми роками, та відповідають традиціям цивільного процесу України, створити таку процедуру розгляду цивільних справ, яка відповідала б європейським та світовим стандартам і забезпечувала б можливість реального захисту судом порушеного, невизнаного або оспорюваного права. Такі принципові зміни в законодавстві вимагають комплексного дослідження розвитку всіх аспектів учення про судові рішення в цивільному процесі України в нових умовах.

Над розробкою інституту рішення суду в цивільному процесі або окремих його сторін працювали відомі науковці. Серед них С.Н. Абрамов, М.Г. Авдюков, С.В. Васильєв, В.М. Горшенєв, Л.Є. Гузь, М.А. Гурвіч, П.П. Заворотько, І.М. Зайцев, М.Б. Зейдер, С.О. Іванова, В.В. Комаров, О.В. Кудрявцева, Д.Д. Луспеник, Н.І. Масленнікова, І.К. Піскарьов, Д.І. Полумордвінов, Л.В. Соцуро, Л.О. Терехова, В.І. Тертишніков, Г.В. Фазікош, Н.А. Чечина, Д.М. Чечот, М.Й. Штефан, В.Н. Щеглов, К.С. Юдельсон та інші автори.

Однак переважна більшість досліджень здійснювалася у дещо іншому правовому полі, ніж воно є на сьогоднішній день. Стрімкі зміни в українському суспільстві обумовлюють не менш стрімкі зміни в законодавстві України. Такі зміни торкнулися і галузі цивільного процесуального законодавства.

Крім того, необхідно зазначити, що розвиток цивільного процесуального законодавства України рухається у руслі його наближення до європейських та світових стандартів. Цивільне судочинство взагалі та рішення суду як його результат, зокрема, повинні на сьогоднішній день відповідати тим вимогам, які визнані світовим співтовариством.

Враховуючи важливість питання, необхідно зазначити, що судовому рішенню на сьогоднішній день в науці цивільного процесуального права приділяється недостатньо уваги. Така ситуація не є виправданою. Сама багатогранність судового рішення обумовлювала й обумовлює необхідність проведення спеціальних досліджень як окремих його сторін, так і інституту в цілому, що повинно сприяти розвитку наукових знань та удосконаленню юридичної практики. Такі дослідження дають можливість не тільки виявити

сутність усіх специфічних ознак судових актів в цілому та особливостей рішення суду, зокрема, але й розробити оптимальну структуру вимог, яким воно повинно відповідати, визначити механізм впливу судового рішення, що набрало законної сили, на суспільні відносини, правове становище сторін спору, інших учасників процесу, визначити його місце в механізмі захисту й охорони основних прав і свобод громадян, його роль в реалізації основних завдань держави в умовах побудови правової держави та громадянського суспільства.

Комплексне дослідження правового явища, як правило, сприяє його науковому пізнанню в цілому, і, що має особливе значення, дає можливість виявити закономірності його розвитку, діалектичні зв'язки між ним та іншою правовою матерією.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації є складовою частиною науково-дослідної теми Одеської національної юридичної академії «Правові проблеми становлення і розвитку сучасної української держави» (державний реєстраційний номер 0101U001195), а також безпосередньо пов'язана з комплексною цільовою темою «Традиції та новації у цивільному процесуальному праві України, нотаріальній практиці та в науці правова статистика», яка розробляється на кафедрі цивільного процесу відповідно до плану науково-дослідної роботи Одеської національної юридичної академії на 2006-2011 роки.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є комплексне дослідження інституту рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України. При цьому не розкриваються всі без винятку аспекти судового рішення, оскільки цього не дозволяє зробити сама багатогранність досліджуваного правового явища. Досліджуються лише основні та найбільш актуальні питання, які дозволяють виявити характерні риси цього акта правосуддя.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено такі завдання:

визначення сутності рішення суду, виходячи з його специфічних властивостей та ознак, розробка на підставі цього визначення поняття «рішення суду», надання класифікації рішень суду;

розробка оптимального переліку вимог, яким повинне відповідати кожне рішення суду в цивільному процесі України;

детермінізм структури рішення суду,

вивчення повноважень суду з контролю за власними рішеннями;

розкриття деяких питань виконання рішення, які вирішуються судом ще при його ухваленні;

визначення порядку набрання рішенням суду законної сили та його правових наслідків, а також окреслення меж законної сили рішення суду.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають з приводу рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України.

Предметом дослідження є рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційного дослідження є діалектичний метод із системно-функціональним підходом до аналізу досліджуваного явища. Це дозволило дослідити розвиток вчення про рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України та визначити його місце серед інших актів правосуддя. У рамках зазначеного методологічного підходу використано також історичний метод, що дозволило дослідити специфіку такого акта правосуддя як рішення суду в конкретних історичних умовах, починаючи з часів Стародавнього Риму і до сьогодення часу, динаміку його розвитку. Поряд із методом історизму використано й порівняльний метод. Зазначені методи дослідження дають змогу проаналізувати зміни в цивільному процесуальному законодавстві України стосовно рішення суду першої інстанції та надати порівняльну характеристику правового регулювання цього питання до та після зазначених змін. Це дало змогу прослідити збереження традиційних процесуальних форм та їх видозміну під впливом нових віянь у правовій науці та судовій практиці, в результаті чого з'ясувалося, що деякі «нововведення», які стосуються інституту рішення суду, не є новими для цивільного процесу в Україні, а деякі - є запозиченням досвіду інших держав, а також результатом намагання України посісти належне місце у світовому співтоваристві. На цій основі здійснювалися збір, обробка та аналіз емпіричного матеріалу.

Сформульовані в дисертації висновки ґрунтуються на загальних досягненнях юридичної науки, у тому числі на результатах досліджень вітчизняних та зарубіжних процесуалістів, фахівців інших галузей правової науки.

Емпіричною базою дослідження є чинне законодавство України, законодавства зарубіжних країн, судова практика. У ході дослідження опрацьовувалася також монографічна та навчальна література, у тому числі іноземна.

Наукова новизна одержаних результатів у першу чергу полягає в тому, що в дослідженні проведено докладний теоретичний аналіз новел цивільного процесуального законодавства України, які стосуються рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України, в результаті чого з'ясовано, що, з одного боку, багато відомих понять наповнено дещо новим змістом, з іншого - розроблено нові, а також доповнено й удосконалено існуючі підходи до різних аспектів об'єкта дослідження.

Основні положення дисертації, яким притаманна наукова новизна, або її елементи, полягають у такому:

уперше:

надано авторське, доктринальне визначення поняття «рішення суду», відмінне від існуючих на сьогоднішній день. Воно полягає в тому, що «рішення

суду - це вольовий акт правосуддя в цивільному процесі, ухвалений судом іменем України у встановленому законом порядку в результаті здійснення правозастосовчої діяльності, який містить в собі наказ і підтвердження наявності або відсутності правовідносин, спрямований на охорону та захист прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права і який має наслідком виникнення, зміну або припинення процесуальних, а в деяких встановлених законом випадках і матеріальних правовідносин»;

запропоновано нову підставу класифікації рішень суду в позовному провадженні за ступенем реалізації принципу змагальності цивільного процесу, в якій рішення суду поділяються на звичайні та заочні;

розроблено низку нових положень про заочне рішення суду. Зокрема, запропоновано доповнити ч. 2 ст. 224 ЦПК України положенням про те, що у випадку, коли у справі беруть участь декілька відповідачів, частина з яких з'явилася в судове засідання, а частина - не з'явилася, розгляд справи вважається заочним тільки для відповідачів, які не з'явилися, про що суд постановляє ухвалу;

запропоновано нову редакцію ст. 213 ЦПК України щодо визначення вимог законності та обґрунтованості рішення суду:

1. Рішення суду повинно бути законним і обґрунтованим.

2. Законним є рішення, яким суд, виконавши всі вимоги цивільного судочинства, вирішив справу згідно з нормами матеріального права, що підлягають застосуванню до розглянутих судом правовідносин, а за їх відсутності - на підставі закону, що регулює подібні відносини, або виходячи із загальних засад законодавства України.

3. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на основі всебічно, повно, об'єктивно та безпосередньо з'ясованих обставин, на які сторони та інші особи, що беруть участь у справі, посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні та відповідають вимогам належності, допустимості, достовірності та достатності»;

запропоновано доповнити перелік зазначених вимог, які пред'являються до рішення суду, вимогою публічності рішення суду, яка тісно пов'язана з принципом гласності цивільного процесу. До змісту вимоги публічності рішення включаються положення про те, що рішення суду має проголошуватися публічно та бути відкритим для ознайомлення як для учасників судового процесу в порядку, передбаченому цивільним процесуальним законодавством, так і для всіх інших осіб через засоби масової інформації та мережу Інтернет. Зазначена вимога, між тим, має певні виключення, пов'язані з вимогами законодавства України про інформацію щодо нерозголошення даних, які містять інформацію з обмеженим доступом;

викладено авторську позицію щодо визначення меж законної сили рішення суду, яка засновується на тому, що кожна з властивостей законної сили рішення суду має свої чітко визначені об'єктивні та суб'єктивні межі дії;

удосконалено:

систему положень інституту контролю суду першої інстанції за власними рішеннями Запропоновано доповнити зміст статті 221 ЦПК України вимогою про те, що роз'яснення судового рішення має здійснюватися судом у тому самому складі, в якому було ухвалено це рішення;

визначення дефініції «законна сила рішення суду», відповідно до якого законна сила рішення суду - це правовий імператив, заснований на застосованих судом нормах матеріального і процесуального права, а також на силі й авторитеті судової влади, який має вираження у певних, чітко визначених правових наслідках.

набуло подальшого розвитку:

обґрунтування необхідності нової редакції статті 208 Цивільного процесуального кодексу під назвою «Судові акти в цивільному процесі», які, у свою чергу, поділялися б на рішення суду та ухвали суду;

теза про те, що процедура розгляду судом цивільних справ та ухвалення рішення мають відповідати міжнародним стандартам, визначеним, зокрема, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та практикою Європейського суду з прав людини. Це є ще одним кроком на шляху до універсалізації юридичних процедур;

теза про те, що прецедент все більше запроваджується в якості джерела українських судових рішень.

Практичне значення отриманих результатів полягає, насамперед, у тому, що його положення, висновки та пропозиції можуть бути використані у:

науково-дослідній сфері - при подальшій розробці теоретичних проблем вчення про рішення суду в цивільному процесі України;

сфері правотворчості - для усунення прогалин та удосконалення чинного цивільного процесуального законодавства України, зокрема його положень, які визначають спеціальну термінологію, встановлюють вимоги, та регулюють інші питання, які стосуються інституту рішення суду першої інстанції;

правозастосовчій діяльності - при усуненні недоліків у процесі ухвалення судами рішень, що має наслідком удосконалення судової практики та зменшення відсотка рішень, скасованих судами вищестоящих інстанцій;

навчальному процесі - при підготовці відповідних підручників з дисципліни «Цивільний процес» та науково-практичних коментарів до Цивільного процесуального кодексу України.

Апробація результатів дисертаційного дослідження. Дисертація підготовлена на кафедрі цивільного процесу Одеської національної юридичної академії, на якій проведено її обговорення по частинах і в цілому. Положення й

висновки дисертаційного дослідження знайшли втілення в семінарських заняттях, проведених дисертантом на факультеті цивільної та господарської юстиції та в Інституті прокуратури і слідства Одеської національної юридичної академії

Теоретичні висновки, сформульовані в дисертації, доповідалися та обговорювалися на 3-х науково-практичних конференціях, а саме: I Всеукраїнській цивілістичній науковій конференції студентів та аспірантів (лютий 2006 р., м. Одеса), 9-й звітній науковій конференції професорсько-викладацького і аспірантського складу ОНЮА «Правове життя сучасної України» (квітень 2006 р., м. Одеса), II Всеукраїнській цивілістичній науковій конференції студентів та аспірантів (березень 2007 р., м. Одеса).

Публікації. Основні теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження знайшли відображення в чотирьох наукових статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено ВАК України, у тезах виступів на наукових конференціях та при написанні підручників та науково-практичних коментарів до Цивільного процесуального кодексу України.

Структура дисертації визначається метою, предметом і завданнями дослідження і складається зі вступу, 6 розділів, які охоплюють 16 підрозділів, висновків до них, загального висновку, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 193 сторінки. Список використаних джерел містить 173 найменування і розташований на 15 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, дається характеристика об'єкта, предмета, методологічних засад дослідження, визначаються його мета та завдання, науково-теоретична основа, формулюються наукова новизна та основні положення, які виносяться на захист, висвітлюються практичне значення й апробація результатів дослідження, зазначаються публікації за темою дисертації

Розділ перший «Огляд літератури за темою та вибір напрямів дослідження» вміщує три підрозділи і присвячений питанню розвитку інституту рішення суду в цивільному процесі у його історичному розвитку, в якому наводиться аналіз наукової літератури за темою дослідження, а також розкриваються питання поняття рішення суду, його сутності та класифікації рішень суду в цивільному процесі.

У **підрозділі 1.1. «Формування інституту рішення суду»** розглядається питання історичного інституту рішення суду в цивільному процесі з часів стародавнього Риму до сьогодення на підставі аналізу таких нормативно-правових джерел, як Статут цивільного судочинства Російської імперії 1864 року, Основи цивільного судочинства СРСР та союзних республік 1961 року, Цивільні

процесуальні кодекси УРСР та сучасної України, вирішуються певні проблемні питання використання спеціальної термінології.

У **підрозділі 1.2. «Огляд літератури за темою дисертаційного дослідження»** здійснено аналіз літературних джерел, присвячених вирішенню питань, які входять до проблематики цієї роботи.

У **підрозділі 1.3. «Поняття, сутність та види рішення суду в цивільному процесі України»** робиться висновок про те, що рішення суду являє собою одночасно й акт підтвердження наявності чи відсутності між сторонами спору певних правовідносин, і наказ суду діяти відповідно до встановлених судом прав та обов'язків, і акт застосування норм права, і процесуальний документ установленної форми, і юридичний факт, який породжує, змінює чи припиняє правовідносини. Всі ці аспекти рішення суду органічно поєднані між собою і взаємообумовлені. Таким чином, можна дійти висновку, що сутність рішення суду являє собою сукупність властивостей і проявів, які доповнюють один одного та відбивають сутність цього багатогранного акта правосуддя. Отже, рішення суду - це вольовий акт правосуддя в цивільному процесі, ухвалений судом іменем України у встановленому законом порядку в результаті здійснення правозастосовчої діяльності, який містить в собі наказ і підтвердження наявності або відсутності правовідносин, спрямований на охорону та захист прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права і який має наслідком виникнення, зміну або припинення процесуальних, а в деяких встановлених законом випадках і матеріальних правовідносин.

Класифікація рішень суду в цивільному процесі здійснюється за різними підставами. Однією з найбільш поширених підстав є класифікація за видом провадження, в якому ухвалюється рішення. При цьому необхідно пам'ятати, що рішення суду як таке ухвалюється тільки в позовному та окремому провадженні, в наказному ж провадженні видається судовий наказ, який не можна відносити до видів рішень суду. Крім зазначеної підстави класифікації, рішення суду поділяють також за способом захисту, який використовується судом у позовному провадженні, за видами матеріально-правових відносин, які є предметом спору і, відповідно, предметом судового рішення, за критерієм суб'єкта ухвалення рішення та за змістом рішення суду. Запровадження в українському цивільному процесі заочного розгляду справи і, відповідно, заочного рішення, зумовило можливість поділу рішень суду за ступенем реалізації принципу змагальності процесу.

Розділ другий «Вимоги, яким має відповідати рішення суду» складається з двох підрозділів і присвячений аналізу вимог, які пред'являються до будь-якого рішення суду в цивільному процесі, їх переліку та змісту.

У **підрозділі 2.1. «Законність та обґрунтованість рішення суду»** здійснено аналіз основних, нормативно визначених та науково розроблених і обґрунтованих вимог, які пред'являються до рішення суду в цивільному процесі.

Зазначається, що законодавче визначення вимог законності та обґрунтованості рішення суду є недосконалим, оскільки не відображає повністю змісту цих вимог.

У *підрозділі 2.2. «Інші вимоги, які пред'являються до рішення суду»* пропонується перелік вимог (окрім законності та обґрунтованості), яким має відповідати рішення суду в цивільному процесі. Сюди відносяться вимоги:

1) процесуальної форми рішення суду. Однією з важливіших вимог, які пред'являються до рішення суду, є чітко визначена законом процесуальна форма рішення суду.

До змісту вимоги про форму рішення суду належить відносити таке:

а) рішення має бути ухвалене в певному процесуальному порядку;

б) рішення має бути оформлене у вигляді письмового документа, який відповідає всім вимогам ст.ст. 214, 215 ЦПК України;

2) повноти рішення суду. У самому загальному вигляді ця вимога впливає із сутності рішення як відповіді на позов, відповіді на питання про існування спірного правовідношення, права позивача й обов'язку відповідача. Рішення суду має всебічно, вичерпно вирішити питання по кожній вимозі. Воно має не тільки відповісти на питання про існування спірного права, але й точно вказати зміст цього права. Ця вимога впливає з правила, встановленого п. 2 ч. 1 ст. 220 ЦПК України, відповідно до якого суд, вирішивши питання про право, зобов'язаний зазначити точну суму грошових коштів, які підлягають стягненню, майно, яке підлягає передачі, або дії», які необхідно виконати. При цьому рішення суду має вирішувати всі вимоги, які містяться у позові, одним актом. Вимога повноти стосується також обов'язку суду зазначати у рішенні порядок розподілу судових витрат, строк і порядок набрання рішенням суду законної сили та його оскарження, а також, у встановлених законом випадках - про звернення рішення до негайного виконання,

3) визначеності рішення суду. Рішення суду має дати цілком визначену відповідь на спірну вимогу, тобто відповідати вимозі визначеності. Будь-які сумніви повинні бути усунуті, в правовідносини між сторонами має бути внесено цілковиту визначеність, ясність. Рішення не повинне залишати місця для будь-яких хитрощів, підґрунтя для нових спорів та скарг;

4) безумовності рішення суду. Ця вимога полягає в тому, що до рішення суду не дозволяється включати умови, від яких залежить реалізація рішення. Умовне рішення є недопустимим як таке, що не усуває спору між сторонами, як таке, що залишає неясність у їх відносинах;

5) виховної ролі рішення суду. Здійснюючи правосуддя, суд здійснює вплив на виховання громадян у дусі дотримання законів. Саме тому виховна роль рішення суду - це також одна з важливих вимог, які пред'являються до даного акта правосуддя,

б) публічності рішення суду Ця вимога впливає з принципу гласності правосуддя і тісно взаємопов'язана з попередньою вимогою, оскільки для виховної ролі судового рішення необхідне належне за своєю широтою доведення рішення до загального відома. Відповідно до змісту цієї вимоги рішення суду має проголошуватися публічно і бути відкритим для ознайомлення як для учасників судового процесу в порядку, передбаченому цивільним процесуальним законодавством, так і для всіх інших осіб через засоби масової інформації та мережу Інтернет;

7) легітимності рішення суду Судове рішення має бути легітимним, що означає, перш за все, його відповідність юрисдикційним повноваженням органів судової влади, оскільки юрисдикція судів на практиці не може ні розширюватися, ні звужуватися. Особливе значення легітимності судових рішень проявляється у зв'язку з їх оцінкою на відповідність Європейській конвенції про захист прав людини і основних свобод й особливо прецедентам Європейського суду з прав людини;

8) своєчасності рішення суду. Рішення суду має бути своєчасним, оскільки своєчасним має бути захист порушених або оспорюваних суб'єктивних прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

Тільки при дотриманні всіх зазначених вище вимог рішення суду може вважатися правосудним.

У розділі третьому «Структурні елементи рішення суду», який складається з трьох підрозділів, розкривається поняття предмета рішення суду, його юридичних та фактичних підстав, а також змісту рішення суду При цьому в роботі досліджується зміст рішення суду як акта правосуддя, і як процесуального документа, який відповідно до вимог статті 215 ЦПК України складається зі вступної, описової, мотивувальної та резолютивної частин.

У підрозділі 3.1. «Предмет рішення суду» надається визначення предмета рішення суду. Предмет рішення суду - це те спірне цивільне правовідношення, або те питання в порядку окремого провадження, яке вирішив суд.

Особливості предмета рішення суду в залежності від того, з яким саме видом позову суд має справу, або яке саме провадження - позовне чи окреме, - проходить перед судом, відбиваються на характері судового рішення і його предметі. Тому природно, що аналіз цього питання повинен проводитися з урахуванням всіх особливостей окремих категорій справ.

У підрозділі 3.2. «Підстави рішення суду» зазначається, що підстави рішення суду вказують на причини задоволення або відхилення заявлених до суду вимог. Тим самим вони служать необхідною умовою здійснення права сторін та інших осіб, що беруть участь у справі, на оскарження рішення.

Підставою рішення суду служить встановлена судом в результаті оцінки доказів сукупність юридичних фактів, з яких суд, застосовуючи норму права, робить висновок стосовно спірного правовідношення.

Серед підстав рішення виділяють такі два види:

а) фактичні підстави (юридичні факти);

б) правові підстави, які полягають у застосовуваній судом правовій нормі.

У *підрозділі 3.3. «Зміст рішення суду»* зазначається, що слід розрізняти зміст рішення суду як акта правосуддя, з одного боку, і зміст рішення суду як процесуального документа, з іншого. Ці два аспекти тісно взаємопов'язані між собою.

Зміст рішення суду як акта правосуддя - це зазначення того, як саме вирішене судом поставлене перед ним питання. Так, наприклад, воно полягає у владному (імперативному) підтвердженні існування або відсутності спірного правовідношення, яке вказує на належну поведінку сторін відповідно до дійсних правовідносин між ними - у рішенні про визнання; у виконавчому наказі органу примусу - у рішенні про присудження, у встановленні, зміні або припиненні правовідносин — у перетворювальному рішенні.

Однак для того, щоб зміст такого акта правосуддя як рішення суду міг бути доведений до сторін, інших осіб, що беруть участь у справі, інших зацікавлених осіб, а також до широкого загалу населення, воно повинне мати матеріальне вираження, тобто бути викладене у вигляді процесуального документа, який складається з чотирьох частин (вступної, описової, мотивувальної та резолютивної) і має чітко встановлені законом реквізити.

У *розділі четвертому «Контроль суду першої інстанції за власними рішеннями»*, який складається з трьох підрозділів, розкривається зміст терміна «самоконтроль» та здійснюється аналіз повноважень суду першої інстанції з виправлення описок та арифметичних помилок у власних рішеннях, ухвалення додаткових рішень та надання роз'яснень рішення, якщо його зміст є незрозумілим для осіб, які брали участь у справі, або для державного виконавця.

У *підрозділі 4.1. «Виправлення описок та арифметичних помилок у судовому рішенні»* описується один із засобів усунення недоліків рішення суду, передбачений ст. 219 ЦПК України. Це виправлення описок та арифметичних помилок у рішенні.

Можливі два способи виправлення описок та арифметичних помилок у рішенні залежно від того, коли їх було виявлено. Якщо описки та арифметичні помилки було виявлено ще при складанні рішення (тобто до підписання і проголошення рішення), то такі помилки можуть бути виправлені прямо в тексті рішення з відповідним застереженням перед підписом судді (ч. 7 ст. 209 ЦПК України). Якщо ж помилка була виявлена пізніше, то вона може бути виправлена лише в порядку, передбаченому ст. 219 ЦПК України.

У **підрозділі 4.2. «Додаткове рішення суду»** розкривається сутність цього процесуального документа. У кожній цивільній справі, як правило, має бути одне рішення, яке вичерпно вирішує спір між сторонами. У кожному рішенні суду, окрім головного питання, яке є об'єктом процесу, мають бути у визначених законом випадках вирішені питання про строк і порядок виконання рішення, про розподіл судових витрат. Але іноді не всі питання, які вирішуються в процесі судового розгляду, відображаються в судовому рішенні, або взагалі не розглядаються питання, вирішення яких домагався позивач. У таких випадках зацікавлені особи можуть просити суд про ухвалення додаткового рішення.

Допущена судом прогалина в рішенні може бути усунута ним шляхом ухвалення додаткового рішення у випадках:

- 1) стосовно якої-небудь позовної вимоги, з приводу якої сторони подавали докази і давали пояснення, не ухвалено рішення;
- 2) суд, вирішивши питання про право, не зазначив точної суми грошових коштів, які підлягають стягненню, майно, яке підлягає передачі, або які дії необхідно виконати;
- 3) суд не допустив негайного виконання рішення у випадках, встановлених ст. 367 ЦПК України;
- 4) судом не вирішено питання про судові витрати.

Підрозділ 4.3. «Роз'яснення рішення суду» присвячений ще одному способу виправлення недоліків рішення суду. Роз'яснення рішення суду є найбільш простим способом виправлення рішення, на що суд уповноважений відповідно до ст. 221 ЦПК України.

Необхідність роз'яснення судового рішення настає тоді, коли його зміст викладено нечітко, його положення незрозумілі, внаслідок чого реалізація такого рішення викликає труднощі або стає неможливою. Застосування цього засобу усунення недоліків рішення є можливим, якщо суд, правильно вирішивши всі спірні питання, нечітко і неясно сформулював їх у своєму рішенні.

Огляд способів виправлення судового рішення без його скасування, які допускаються цивільним процесуальним правом, свідчить, якими широкими у цьому відношенні є повноваження суду першої інстанції. Вони спрямовані на те, щоб підтверджене судом дійсне правовідношення могло служити керуючою вказівкою для подальшої поведінки сторін, щоб рішення було переконливим і справедливим, щоб у випадку, якщо виникне необхідність звернутися до заходів примусового виконання, воно було для цього цілковитою і надійною підставою.

Розділ п'ятий «Процесуальні питання виконання рішення суду» складається з двох підрозділів і присвячений окремим випадкам, коли суд має обов'язок або право звернути рішення до негайного виконання, а також іншим питанням виконання судових рішень, які вирішуються судом ще під час його ухвалення. Сюди відносяться питання про порядок виконання рішення, надання

відстрочки або розстрочки виконання, вжиття заходів для забезпечення виконання рішення.

Підрозділ 5.1. «Негайне виконання рішення суду» присвячений випадкам та умовам, коли рішення суду звертається до виконання негайно, ще до набрання ним законної сили.

Так, якщо рішення не виконане добровільно, воно підлягає виконанню в примусовому порядку, як правило, після набрання ним законної сили. Однак, у передбачених законом випадках суд зобов'язаний або може застосувати негайне виконання рішення суду, тобто одразу після його проголошення (ст. 367 ЦПК України). При цьому, однак, не слід змішувати поняття «негайне виконання рішення» і «набрання рішенням законної сили». Те, що рішення звертається до виконання негайно після його проголошення, зовсім не означає, що воно тоді ж набирає законної сили. Порядок набрання такими рішеннями законної сили не відрізняється від загального порядку, характерного для всіх інших рішень. Характерна риса рішень, які підлягають негайному виконанню, якраз і полягає в тому, що вони виконуються ще до набрання рішенням законної сили. Це пов'язано з тим, що ці рішення ухвалюються у справах, в яких беруть участь найбільш незахищені верстви населення, або ж з питань, які не терплять відкладення. Уповільнення у виконанні рішення, яке допускається у звичайних випадках, у цьому випадку може призвести до негативних наслідків.

Негайне виконання рішень суду першої інстанції поділяється на обов'язкове і факультативне. При обов'язковому негайному виконанні суд у встановлених законом випадках зобов'язаний звернути рішення до негайного виконання, при факультативному - може звернути рішення до негайного виконання, виходячи з обставин справи.

У **підрозділі 5.2. «Визначення порядку виконання рішення суду»** описуються випадки, коли, ухвалюючи рішення, суд може визначити порядок його виконання, надати відстрочку або розстрочити виконання, вжити заходів для забезпечення його виконання, про що зазначає в рішенні (ст. 217 ЦПК України). Зазначені процесуальні дії необхідно відрізняти від аналогічних дій суду, які здійснюються ним у порядку, визначеному ст. 373 ЦПК України. У цьому випадку відстрочка та розстрочка виконання, зміна або встановлення способу та порядку виконання здійснюються вже під час виконання рішення, оформлюються ухвалою суду й тому не стосуються проблематики цієї роботи.

Відстрочка виконання полягає в перенесенні виконання рішення на інший, більш пізній строк.

Розстрочка виконання - це виконання рішення за визначеними судом частинами й у встановлений судом строк.

У розділі шостому **«Законна сила рішення суду»**, який складається з трьох підрозділів, надається визначення поняття законної сили рішення суду,

досліджується порядок набрання рішенням суду законної сили з аналізом окремих нестандартних ситуацій, аналізуються правові наслідки набрання рішенням суду законної сили та окреслюються об'єктивні та суб'єктивні межі законної сили рішення суду.

У **підрозділі 6.1. «Порядок набрання рішенням суду законної сили»** зазначається, що законна сила рішення суду - це правовий імператив, заснований на застосованих судом нормах матеріального і процесуального права, а також на силі й авторитеті судової влади, який має вираження у певних, чітко визначених правових наслідках.

Стосовно набрання рішенням суду законної сили чинний ЦПК України передбачає низку правил:

1. Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання заяви про апеляційне оскарження, якщо заяву про апеляційне оскарження не було подано.

2. Якщо заява про апеляційне оскарження рішення була подана у встановлений строк, то рішення суду набирає законної сили, якщо протягом встановленого ч. 1 ст. 294 ЦПК України двадцятиденного строку на подання апеляційної скарги зазначена апеляційна скарга подана не була.

3. У випадку подання апеляційної скарги у встановлений строк рішення суду першої інстанції набирає законної сили після розгляду справи апеляційним судом у тому випадку, якщо воно не було ним скасоване.

У **підрозділі 6.2. «Правові наслідки набрання рішенням суду законної сили»** аналізуються зазначені правові наслідки, які ще називають властивостями законної сили рішення суду. Наслідками набрання рішенням суду законної сили є:

обов'язковість рішення суду, що набрало законної сили, тобто обов'язковість приписів, що містяться у рішенні суду, для всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, посадових чи службових осіб та громадян;

неспростовність рішення суду, що набрало законної сили, під якою розуміють неможливість подальшого оскарження рішення, що набрало законної сили, і, отже, неможливість його скасування або зміни вищестоящим судом;

виключність рішення суду, що набрало законної сили, тобто така властивість, унаслідок якої рішення суду виключає можливість повторного розгляду того самого спору між сторонами або тієї же заяви зацікавленої особи;

преюдиційність рішення суду, що набрало законної сили, яка означає, що обставини та правовідносини, встановлені судовим рішенням у цивільній, господарській або адміністративній справі, що набрало законної сили, не підлягають доказуванню при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини;

реалізованість рішення суду, що набрало законної сили, - це його реальна здійсненність, можливість реалізації тих обов'язкових приписів, що в ньому містяться.

У *підрозділі 6.3. «Межі законної сили рішення суду»* мова йде про те, що рішення суду, будучи актом застосування правових норм до певних, встановлених судом правовідносин, є актом індивідуальної дії. Тому наукою цивільного процесуального права розроблене поняття про межі законної сили рішення суду. Проте, досліджуючи питання про межі дії законної сили рішення суду можна дійти висновку, що кожен із вищезазначених правових наслідків (властивостей) рішення суду, що набрало законної сили, має свої межі дії, які у своїй сукупності визначають межі дії законної сили рішення в цілому. Це не означає, однак, що вказані правові наслідки існують самостійно й окремо один від одного та від законної сили рішення в цілому. Тільки після набрання рішенням суду законної сили воно набуває всіх зазначених властивостей остаточно і повною мірою, а дія кожного із цих властивостей є проявом дії рішення суду, що набрало законної сили.

ВИСНОВКИ

В результаті здійсненого дослідження питання про рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України можна зробити такі висновки.

1. Рішення суду в цивільному процесі являє собою одночасно й акт підтвердження наявності чи відсутності між сторонами спору певних правовідносин, і наказ суду діяти відповідно до встановлених судом прав та обов'язків, і акт застосування норм права, і процесуальний документ установленної форми, і юридичний факт, який породжує, змінює чи припиняє правовідносини. Всі ці аспекти рішення суду органічно поєднані між собою і взаємообумовлені. Таким чином, можна дійти висновку, що сутність рішення суду являє собою сукупність властивостей та проявів, а всі вони доповнюють один одного та разом відбивають сутність цього багатогранного акта правосуддя.

Отже, рішення суду - це вольовий акт правосуддя в цивільному процесі, ухвалений судом іменем України у встановленому законом порядку в результаті здійснення правозастосовчої діяльності, який містить в собі наказ і підтвердження наявності або відсутності правовідносин, спрямований на охорону та захист прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права і який має наслідком виникнення, зміну або припинення процесуальних, а в деяких встановлених законом випадках і матеріальних правовідносин.

2. Класифікація рішень суду в цивільному процесі здійснюється за різними підставами. Однією з найбільш поширених підстав є класифікація за видом провадження, в якому ухвалюється рішення. При цьому необхідно пам'ятати, що рішення суду як таке ухвалюється тільки в позовному та окремому провадженні, в наказному ж провадженні видається судовий наказ, який не можна відносити до

видів рішень суду. Крім зазначеної підстави класифікації рішення суду також поділяють за способом захисту, який використовується судом у позовному провадженні, за видами матеріально-правових відносин, які є предметом спору і, відповідно, предметом судового рішення, за критерієм суб'єкта ухвалення рішення та за змістом рішення суду. Запровадження в українському цивільному процесі заочного розгляду справи і, відповідно, заочного рішення, викликало можливість поділу рішень суду у позовному провадженні за ступенем реалізації принципу змагальності процесу.

3. Рішення суду в цивільному процесі мають відповідати певним вимогам, які пред'являються до них як до актів правосуддя. Такі вимоги, як законність та обґрунтованість, прямо закріплені в нормах цивільного процесуального законодавства, інші - прямо в законі не закріплені, а випливають із його змісту і розроблені правовою наукою. Серед них: вимога дотримання процесуальної форми рішення суду, повноти, визначеності, безумовності, виховної ролі, публічності, легітимності і своєчасності.

4. Кожне рішення суду в цивільному процесі складається з кількох структурних елементів:

предмет рішення суду - це те спірне цивільне правовідношення, або те питання в порядку окремого провадження, яке вирішив суд;

підстави рішення суду - ті міркування, за допомогою яких суд дійшов своїх вирішальних висновків. Вони поділяються на фактичні підстави рішення (встановлені судом фактичні обставини справи) та правові підстави (застосовані судом норми матеріального і процесуального права),

зміст рішення суду - зазначення того, яким чином судом вирішено спір у позовному провадженні, чи поставлене перед судом питання в окремому провадженні. При цьому необхідно відрізнити зміст рішення суду як акта правосуддя, та зміст рішення суду як процесуального документа. Реквізити рішення суду як процесуального документа чітко встановлені законом і їх необхідно строго дотримуватися при ухваленні рішення у кожній цивільній справі.

5. При порушенні встановлених вимог до судового рішення суд, який ухвалив рішення, як правило, не вправі його змінити. Допущені недоліки виправляються вищестоящим судом. Однак, окрім діяльності вищестоящих судів по перегляду і перевірці судових актів, певними повноваженнями по контролю за власними актами наділений і суд першої інстанції. Таку його діяльність часто називають терміном «самоконтроль». Законом встановлені три способи такого контролю:

- а) виправлення опісок і явних арифметичних помилок;
- б) ухвалення додаткового рішення;
- в) роз'яснення рішення.

6. Іноді при ухваленні рішення судом можуть вирішуватися деякі питання, пов'язані з виконанням цього рішення. Так, чинне цивільне процесуальне законодавство передбачає обов'язок або право суду, ухвалюючи рішення, допустити його негайне виконання. Крім того, суд може визначити порядок виконання рішення суду, тобто застосувати відстрочку, розстрочку виконання рішення, а також вжити заходів щодо забезпечення виконання рішення суду. Про це він зазначає в резолютивній частині свого рішення.

7. Рішення суду набуває всіх тих властивостей, які характеризують його як акт правосуддя, тільки після набрання ним законної сили.

Законна сила рішення суду - це правовий імператив, заснований на застосованих судом нормах матеріального і процесуального права, а також на силі й авторитеті судової влади, який має вираження у певних, чітко визначених правових наслідках.

Наслідками набрання рішенням суду законної сили є:

обов'язковість рішення суду, що набрало законної сили, тобто обов'язковість приписів, що містяться у рішенні суду, для всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, посадових чи службових осіб та громадян;

неспростовність рішення суду, що набрало законної сили, під якою розуміють неможливість подальшого оскарження рішення, що набрало законної сили, і, отже, неможливість його скасування або зміни вищестоящим судом;

виключність рішення суду, що набрало законної сили, тобто така властивість, унаслідок якої рішення суду виключає можливість повторного розгляду того ж спору між сторонами або тієї же заяви зацікавленої особи;

преюдиційність рішення суду, що набрало законної сили, яка означає, що обставини та правовідносини, встановлені судовим рішенням у цивільній, господарській або адміністративній справі, що набрало законної сили, не підлягають доказуванню при розгляді інших справ, в яких беруть участь ті ж особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини;

реалізованість рішення суду, що набрало законної сили, - це його реальна здійсненність, можливість реалізації тих обов'язкових приписів, що в ньому містяться.

Як було встановлено, рішення суду, що набрало законної сили, набуває сили, яка є подібною до сили закону, але не ідентичною їй. Рішення суду, будучи актом застосування правових норм до певних, встановлених судом правовідносин, є актом індивідуальної дії. Тому наукою цивільного процесуального права розроблено поняття про межі законної сили рішення суду. Проте, досліджуючи питання про межі дії законної сили рішення суду, можна дійти висновку, що кожен із вищезазначених правових наслідків (властивостей) рішення суду, що набрало законної сили, має свої межі дії, які у своїй сукупності визначають межі дії

законної сили рішення в цілому. Це не означає, однак, що зазначені правові наслідки існують самостійно й окремо один від одного та від законної сили рішення в цілому. Тільки після набрання рішенням суду законної сили воно набуває всіх зазначених властивостей остаточно і повною мірою, а дія кожного із цих властивостей є проявом дії рішення суду, що набрало законної сили.

У дослідженні запропоновано ст. 213 ЦПК України щодо визначення вимог законності та обґрунтованості рішення суду викласти в такій редакції:

«1. Рішення суду має бути законним і обґрунтованим.

2. Законним є рішення, яким суд, виконавши всі вимоги цивільного судочинства, вирішив справу згідно з нормами матеріального права, що підлягають застосуванню до розглянутих судом правовідносин, а за їх відсутності - на підставі закону, що регулює подібні відносини, або виходячи із загальних засад законодавства України.

3. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на основі всебічно, повно, об'єктивно та безпосередньо з'ясованих обставин, на які сторони та інші особи, що беруть участь у справі, посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні та відповідають вимогам належності, допустимості, достовірності та достатності».

Список опублікованих автором праць за темою дисертації

1. Андронов І.В. О сроках вступления в законную силу судебных решений //3б. тез наук. робіт учасн. І Всеукр. цивілістичн. наук. конф. студентів та аспірантів /Упорядн В.В. Денисюк, О.Є. Степановський, А.Р. Чанишева, М.В. Матійко //Одеська націон. юрид. академія. - О., Фенікс, 2006. – С. 171-173.

2. Андронов І.В. Правові наслідки набрання рішенням суду законної сили //Правове життя сучасної України: Тези доповідей 9-ї звітн. наук конф проф. - виклад. і аспірант. складу /Відп. ред. д-р юрид наук, проф. Ю.М. Оборотов //Одеська націон юрид. академія – О., Фенікс, 2006 - С. 180-182.

3. Андронов І.В. Заочне рішення суду в цивільному процесі України //Правове життя сучасної України. Тези доп. 10-ї ювілей звіт. наук. конф. проф.-виклад. і аспірант. складу /Відп. ред. д-р юрид. наук, проф. Ю.М. Оборотов //Одеська націон. юрид. академія- О.: Фенікс, 2007 - С. 317-319.

4. Андронов І.В. Межі законної сили рішення суду //Юридичний вісник. - 2007. - № 2. – С. 35-39

5. Андронов І.В. Правові наслідки набрання рішенням суду законної сили //Актуальні проблеми держави і права 3б. наук пр. - Вип. 29 А437 /Редкол.: С.В. Ківалов (голов. ред.) та ін., Відп. за вип. Ю.М. Оборотов. - Одеса. Юрид. л-ра, 2006. – С. 322-327.

6. Андронов І.В. Джерела рішення суду //Митна справа. - 2006. - № 6 (48). – С. 47-52.

7. Андронов І.В. Питання класифікації рішень суду в цивільному процесі України //Університет. наук. записки. - 2006. - № 3-4 (19-20). - С. 204-207.

8. Цивільний процес України: Підручник /За ред. Ю.С. Червоного. - К.: Істина, 2007. - Глава 10, глава 13 у співавторстві з Г.Я. Трипульським. – С. 190-192, 215-218.

9. Гражданский процессуальный кодекс Украины: Науч -практ. комментарий /Ю.С. Червоний, Г.С. Волосатый, В.О. Ермолаева и др. - Х.: Одиссей, 2007. - С. 47-52, 54-56, 67-73, 127-130, 208-223.

АНОТАЦІЯ

Андронов І.В. Рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України. - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 - цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. - Одеська національна юридична академія, Одеса, 2008.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню рішення суду першої інстанції в цивільному процесі України. Запропоновано визначення поняття «рішення суду», виходячи з його специфічних ознак та властивостей, надано класифікації рішень суду за різними підставами та порівняльну характеристику деяких видів судових рішень.

Запропоновано перелік вимог, яким має відповідати рішення суду, послідовно досліджуються структура та зміст рішення суду як акта правосуддя та процесуального документа. Проаналізовано повноваження суду першої інстанції стосовно здійснення ним контролю за власними рішеннями, а також розглянуто деякі питання, пов'язані з виконанням рішення суду, які вирішуються судом під час ухвалення рішення. Міститься низка наукових розробок стосовно законної сили рішення суду.

Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення цивільного процесуального законодавства України.

Ключові слова: акти правосуддя, рішення суду, законність та обґрунтованість рішення суду, зміст рішення суду, законна сила рішення суду.

АННОТАЦИЯ

Андронов И.В. Решение суда первой инстанции в гражданском процессе Украины. - Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.03 - гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право. - Одесская национальная юридическая академия, Одесса, 2008.

Диссертация посвящена комплексному исследованию решения суда первой инстанции в гражданском процессе Украины. Предложено определение понятия «решение суда», исходя из его специфических признаков и свойств, в соответствии с которым решение суда - это волевой акт правосудия в гражданском процессе, принятый судом именем Украины в установленном законом порядке в результате осуществления правоприменительной деятельности, который включает в себе приказ и подтверждение наличия или отсутствия правоотношений, направленный на охрану и защиту прав, свобод и законных интересов субъектов права, и который имеет следствием возникновение, изменение или прекращение процессуальных, а в некоторых установленных законом случаях и материальных правоотношений. Представлена классификация решений суда по различным основаниям, включая предложенную автором классификацию по степени реализации принципа состязательности гражданского процесса, в соответствии с которой решения суда подразделяются на обычные и заочные решения. Изложена сравнительная характеристика некоторых видов и форм судебных решений, а также проведено сравнение характера правового регулирования вопросов, связанных с вынесением заочного решения, существующего в Украине, Франции, США и Германии.

Усовершенствован перечень требований, которым должно отвечать решение суда, к которым следует относить требования законности, обоснованности, соблюдения процессуальной формы решения суда, полноты, определенности, безусловности, воспитательной роли, публичности, легитимности и своевременности. Предложено дополнить перечень требований, предъявляемых к решению суда, требованием публичности решения суда. В содержание требования публичности решения включаются положения о том, что решение суда должно провозглашаться публично и быть открытым для ознакомления как для участников судебного процесса в порядке, предусмотренном гражданским процессуальным законодательством, так и для всех других лиц через средства массовой информации, и в сети Интернет.

Последовательно исследуются структура и содержание решения суда как акта правосудия и процессуального документа. Рассматривается классическое деление решения суда на вводную, описательную, мотивировочную и резолютивную части. Раскрывается содержание каждой из указанных частей судебного решения.

Проанализированы полномочия суда первой инстанции в отношении осуществления им контроля за собственными решениями, включающие право суда давать разъяснение решения, выносить дополнительное решение и исправлять опiski и арифметические ошибки в решении. Рассмотрены некоторые вопросы, связанные с исполнением решения суда, которые решаются судом во время принятия решения, включая приведение решения к немедленному исполнению, а

также предоставление судом отсрочки, рассрочки и обеспечения исполнения решения.

Содержится ряд научных разработок, касающихся законной силы решения суда и включающих усовершенствование определения понятия «законная сила решения суда», охарактеризованы последствия вступления решения суда в законную силу, каковыми являются его обязательность, неопровержимость, исключительность, преюдициальность и исполнимость. Предложен новый взгляд на определение пределов действия законной силы решения суда, в соответствии с которым объективные и субъективные пределы устанавливаются не в целом для законной силы решения суда, а отдельно для каждого из её свойств.

Сформулированы предложения относительно усовершенствования гражданского процессуального законодательства Украины.

Ключевые слова: акты правосудия, решение суда, законность и обоснованность решения суда, содержание решения суда, законная сила решения суда.

SUMMARY

Andronov I.V. Decision of court of first the instance in civil procedure of Ukraine. - Manuscript.

Dissertation for a candidate Degree in law in speciality 12.00 03 - Civil law and Civil process; Family law; Private international law. - Odessa national academy of law, Odessa, 2008.

Dissertation is devoted complex research of decision of court of first the instance in civil procedure of Ukraine. Determination of concept of „decision of court» is offered in work, coming from his specific signs and properties, classification of decisions of court is given after different grounds and comparative description of some types of court decisions is conducted.

The list of requirements which the decision of court must answer is offered in dissertation, a structure and maintenance of decision of court is consistently probed as an act of justice and judicial document. In work plenary powers of court of first the instance are analysed in regard to realization by him control after own decisions, and also some questions, related to execution of decision ships which decide a court during a decision-making, are considered. In dissertation also there is a row of scientific developments, touching legal force of decision of court.

Formulated suggestion in relation to the improvement of civil judicial legislation of Ukraine.

Key words: acts of justice, decision of court, legality and validity of decision of court, maintenance of decision of court, legal force of decision of court.